

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

 О. В. Когутюк
« 05 » вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ТА СЦЕНАРІЇ РОБОТИ
(ОСНОВИ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ)**

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи сценічної культури та сценарної роботи (Основи сценічної культури)**» для студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

Мова навчання – українська.

РОЗРОБНИК: Бахчеван Н.А., голова циклової комісії викладачів основного музичного інструменту (фортепіано), викладач вищої категорії, викладач-методист

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол №1 від «30» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри теорії та методики музичного виховання

 Іскра С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань підготовки кваліфікаційного рівня	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта /Педагогіка</u>	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>014 Середня освіта</u> <u>(Музичне мистецтво)</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання Не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		3-й	
		<i>Аудиторні</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Практичні, семінарські</i>	
		22 год.	-
		<i>Лекції</i>	
		6	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		32 год.	-
		<i>Індивідуальні завдання:</i>	
		0 год.	
<i>Вид контролю:</i>			
залік	-		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 47% - 53%;

для заочної форми навчання – не передбачено.

Передумови вивчення дисципліни: мати елементарні навички правил поведінки в суспільстві, мати уяву про сценічний образ артиста, бути обізнаним в літературі, вокальному, театральному мистецтві.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета дисципліни «Основи сценічної культури» полягає у вихованні високоосвічених фахівців, майбутніх вчителів музики, керівників художніх колективів, вихователів та керівників позакласної роботи у загальноосвітній школі, які професійно володіють артистизмом; в розвитку та формуванні творчої особистості майбутнього вчителя; здобутті студентами професійних акторських навичок. В процесі вивчення курсу студенти оволодівають технікою мови, правильним диханням, постановкою голосу, чіткою виразною дикцією, мовною культурою, здобувають вміння організації роботи гуртка, студії художнього слова, шкільного театру; здобувають навички чіткої дикції, використання жестів, міміки, висловлювання власних думок та почуттів, роботи з текстами різних за жанрами.

2.2 Вивчення дисципліни передбачає вирішення наступних **завдань**:

- формування у студентів відповідних умінь і навичок, що базуються на знаннях теоретичних і методичних основ оволодіння фахової майстерності в вокальному, театральному мистецтві та дозволяють узагальнювати сучасні концепції музичного мистецтва в контексті доцільного застосування їх в художньо-творчій, музично-виконавської та музично-педагогічній практиці.
- сформувати особисті якості майбутнього вчителя музики, інтерес і любов до майбутньої професії, до дітей, забезпечити необхідні вміння і навички творчої роботи, розвивати загально-педагогічні і спеціальні здібності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- об'єкт, предмет, структуру курсу «Основи сценічної культури» як складової підготовки майбутнього фахівця.
- особливості професійної діяльності в галузі музичного мистецтва, освіти та культури;
- сутність і проблеми засвоєння фахових знань щодо вокального та театального мистецтва;

- еволюцію поглядів на вокальне та театральне мистецтво в контексті розвитку нових напрямів художньої творчості в музичній, театральній та естрадній культурі сучасності;
- основні досягнення, проблеми, тенденції розвитку світового вокального та театрального мистецтва;
- спеціальну літературу у сфері професійної діяльності та особливості національних традицій;

вміти :

- використовувати в вокальній художньо-творчій та педагогічній діяльності знання фундаментальних основ, сучасних досягнень, проблем та тенденцій розвитку світової культури на основі базових знань музичного мистецтва;
- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музичного мистецтва;
- вільно оперувати основними категоріями мистецтвознавства;
- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем інтерпретації вокального чи театрального твору;
- робити соціально-історичний, культурологічний, музичний та інтонаційно-стильовий аналізи вокальної музики;
- визначати онтологічний та функціональний статус вокальної музики;
- виявляти смак до вибору сценічного вбрання;
- вміло, зі знанням певних норм складати сценарії до різноманітних мистецьких заходів;
- володіти сценічною мовою.

2.3. Програмні компетентності дисципліни «Основи сценічної культури та сценарної роботи (Основи сценічної культури)»

<p>2.3.1. Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
---	---

	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.</p> <p>ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.</p> <p>ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.</p>
<p>2.3.2. Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.</p>
<p>2.3.3. Предметні компетентності</p>	<p>ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших</p>

<p>спеціальності (ПК)</p>	<p>навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.</p> <p>ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної, організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.</p> <p>ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозвіллям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.</p> <p>ПК 4. Здатність до творчого проєктування, змістовного наповнення та оформлення позакласних та позашкільних музично-виховних та мистецьких заходів (лекції-концерти, концерти, музично-літературні вітальні, мистецькі конкурси, музичні квести, інші форми учнівської музичної та мистецької творчості).</p> <p>ПК 5. Здатність транслювати емоційно-ціннісне ставлення до національного і світового музичного та інших видів мистецтва через художньо-педагогічну та музично-виконавську інтерпретацію творів мистецтва.</p> <p>ПК 6. Здатність демонструвати у процесі колективного та індивідуального музикування музично-виконавські навички поєднання вокально-хорових, диригентських, інструментальних, інтерпретаційних, артистичних умінь, виконавської надійності.</p> <p>ПК 7. Здатність бути творчою та креативною особистістю, прагнути до постійного та систематичного вдосконалення власної професійної музично-педагогічної та виконавської майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у сфері педагогіки мистецтва.</p>
--------------------------------------	--

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія Української та зарубіжної музичної культури. Музична сценічна культура.

Тема 1. Історія, початковий період розвитку музичної культури.

Сценічне виконання пісень.

Історичне становлення Української музики. Народна музика, жанрове розмаїття музичної культури. Елементи музичної мови, народнопісенна творчість, жанрове розмаїття української пісні. Музика 19 – 20 сторіччя, плеяда видатних виконавців. Робота над сценічним виконанням народних пісень.

Тема 2. Музичне театральне мистецтво.

Основи сценічної поведінки, манера виконавської майстерності, набуття та удосконалення професійних навичок володіння артистичною поведінкою на сцені. Взаємозв'язок, поріднення соліста та акомпаніатора у концертній програмі. Інсценування дитячих музичних театральних п'єс.

Вдосконалення засвоєння музично-театрального виконавства.

Змістовий модуль 2. Історія театрального мистецтва. Виконавська культура.

Тема 3. Театральне мистецтво. Специфіка театрального мистецтва.

Еволюція театру, театри світу, стилі та жанри театру. Акторська творчість, особливості акторської сценічної культури. Театр і кіно. Сценічна мова та поведінка, вимоги до сценічного мовлення. Дикція, скоромовки, артикуляційна гімнастика. Ораторське мистецтво. Подолання сценічного хвилювання, психологічна підготовка до концерту, оволодіння навичками мистецтва конферансу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
		л	п	сем.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Історія Української та зарубіжної музичної культури. Музична сценічна культура						
Тема 1. Історія, початковий період розвитку музичної культури. Сценічне виконання пісень.	18	2	6	-	-	10
Тема 2. Музичне театральне мистецтво	18	2	6	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	36	4	12	-	-	20
Змістовий модуль 2. Історія театального мистецтва. Виконавська культура						
Тема 3. Театральне мистецтво. Специфіка театального мистецтва.	24	2	10	-	-	12
Разом за змістовним модулем 2	24	2	10	-	-	12
Модуль 2						
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-
Усього годин	60	6	22	-	-	32

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія, початковий період розвитку музичної культури. Сценічне виконання пісень.	8
2	Музичне театральне мистецтво	8
3	Театральне мистецтво. Специфіка театального мистецтва	12
	Разом	28

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія, початковий період розвитку музичної культури. Сценічне виконання пісень.	10
2	Музичне театральне мистецтво	10
3	Театральне мистецтво. Специфіка театрального мистецтва	12
	Разом	32

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи та технології навчання

За джерелом інформації: *словесні:* лекція (лекція-інформація, лекція-огляд, проблемна, лекція-візуалізація, лекція-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні* вправи.

За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з інформаційними ресурсами; виконання індивідуальних творчих проектів.

11. Методи контролю

Поточне оцінювання (поточне оцінювання на практичних заняттях, індивідуальне, групове та фронтальне опитування, самоконтроль, оцінка творчої домашньої роботи).

Тематичне оцінювання (модульні контрольні практичні заняття).

Підсумкове оцінювання (залік).

В основу оцінювання знань студента покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;
- творче опанування теоретичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;
- самостійність і конструктивізм мислення.

Відмінно (А) студент одержує, якщо в своїй відповіді він виявив всебічні систематизовані, глибокі знання з курсу в обсязі програмного матеріалу, здатність правильно виконувати завдання, передбаченні програмою, володіння інформацією, що міститься в основній і додатковій літературі, рекомендованій кафедрою, а також продемонстрував здатність до самостійного аналізу і творчого розв'язання поставлених завдань. Така оцінка виставляється за всі правильно виконані практичні завдання.

Дуже добре (В) студент одержує, якщо у своїй відповіді він виявив знання програмного матеріалу в повному обсязі, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виконав завдання, в тому числі практичні, на рівні дескриптивного відтворення. Така оцінка виставляється за правильне виконання переважної більшості завдань.

Добре (С) студент отримує, якщо при загальному знанні програмного матеріалу студент протягом вивчення курсу у виконанні завдань припускався суттєвих помилок.

Задовільно (D) оцінюється відповідь студента, в якій він виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи, продемонстрував здатність до виконання завдань, передбачених програмою, на рівні репродуктивного відтворення. Така оцінка виставляється студенту, який володіє необхідним резервом знань для усунення

допущених помилок під керівництвом викладача. При вірній відповіді лише на половину запитань студент отримує **достатньо (E)**

Незадовільно (FX) оцінюється відповідь, у якій студент виявив серйозні прогалини в знанні основного матеріалу, допустив принципові помилки при виконанні завдань, продемонструвавши рівень, нижчий від репродуктивного відтворення. Такий рівень виявляє невідповідність студента до самостійної професійної діяльності.

Незадовільно (F) студент отримує у випадку, якщо не виконав більшість поточних форм контролю і дав менше половини правильних відповідей на підсумкові запитання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

III семестр

Поточне тестування та самостійна робота					ЗМ 1, ЗМ2	Залік	Заг. сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T1	T2	МКР	T3	МКР	80	20	100
17	18	15	18	12			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 -34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з можливістю повторного складання

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники, нотна література;
- робоча навчальна програма;
- контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- енциклопедії та довідники;
- ілюстративний матеріал; відеоматеріали (презентації тощо).

14. Рекомендована джерела інформації

Основна література:

1. Бенч-Шокало О. Український хорový спів: Актуалізація звичаєвої традиції [Текст]: навч. посіб. /О. Бенч-Шокало. – К.: Укр. світ, 2002. – 440 с.
2. Виробнича практика [Текст]: Навчально-методичні матеріали з курсу /Харк. держ. акад. культури; Уклад.: І.В. Щербіна. - Х.: ХДАК, 2004. - 42 с.
3. Герсамія И.К. К проблеме психологии творчества певца. [Текст]: монографія /И.К. Герсамія. - Тбилиси: Б. и., 1985. – 230 с.
4. Гребенюк Н.С. Вокально-виконавська творчість: Психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти. [Текст]: монографія /Н.С. Гребенюк. /Нац. Музична Академія України ім. П.І. Чайковського - К.: НМАІ ім. П.І. Чайковського, 1999. – 271 с.
5. Іваницький А. Українська музична фольклористика [Текст]: Навчальний посібник /А. Іваницький. – К.: Заповіт, 1997. – 319 с.
6. Історія української музики: в 6 т. [Текст]: дослідження /АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. – Т. 1.: Від найдавніших часів до середини ХІХ ст. /Відповідний ред. М. Гордійчук. – К.: Наукова думка, 1989. – 1992.
7. Митці України [Текст]: енцикл. довід. /Упоряд.: М.Г. Лабінський, В.С. Мурза; за ред. А.В. Кудрицького. - К.: «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 1992. - 846 с
8. Педагогічна практика [Текст]: Навчально-методичні матеріали з курсу /Харк. держ. акад. культури; Уклад. І.В. Щербіна. - Х.: ХДАК, 2004. - 30 с.
9. Сучасне музичне мистецтво. [Текст]: підручник /Упоряд. Г.Ф. Пономарьова, В.М. Бескорса, О.О. Цурканова –Х.: видавець Захарченко С.М., 2012. – 248 с.
10. Українська музична культура. [Текст]: навч. посібник /Л.О. Кияновська. – К.:ДМЦНЗКМ, 2002. – 178 с.
11. Щербіна, І.В. Психотренінг як засіб реалізації художнього образу у вокальному мистецтві. [Текст]: стаття /І.В. Щербіна //Культура України. - Вип. 16. Мистецтвознавство. Філософія. Зб. наук. пр. /ХДАК; Відп. ред. М.В. Дяченко. – Х.: ХДАК, 2005. – С. 226-237.

Додаткова література:

12. Корній Л. Історія української музичної культури. [Текст]: підручник /Лідія Корній, Богдан Сюта. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – 736 с.
13. Савченко І. Українські нотні видання 1917-1923 років у фондах Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [Текст]: Науковий каталог / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського; наук. ред. Л. В. Івченко. - К., 2007. - 384 с.
14. Щербіна І.В. Специфіка аранжування українського пісенного фольклору для різних видів колективного співу [Текст]: стаття /І.В. Щербіна //Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті /Під загальною редакцією Н.Є. Тригуб. – Х.: ХДАДМ, № 1,2,3/2007. – С. 114-118.

15. Інші інформаційні ресурси

WEB- Мультимедіа енциклопедія «Історія педагогіки»
<http://webhp.kspu.edu/joomla/index.php>